

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/14/2020
Identifikačné číslo spisu: 1016202477
Dátum vydania rozhodnutia: 02.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1016202477.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Z. republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: U., proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne so sídlom Ul. 29 augusta 8-10, Bratislava, o správnej žalobe žalobcu v sociálnych veciach zo dňa 9.11.2016 proti rozhodnutiu žalovaného č.: XXX XXX XXXX X zo dňa 18.10.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sa/63/2016-39, zo dňa 20. novembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sa/63/2016-39 zo dňa 20. novembra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 4Sa/63/2016-39 zo dňa 20. novembra 2019 podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného - Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne č.: XXX XXX XXXX X zo dňa 18.10.2016, žiadajúc správny súd, aby toto rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z predloženého administratívneho spisu zistil, že žalobca dňa 2.6.2016 požiadal o invalidný dôchodok, kedy bola jeho žiadosť o invalidný dôchodok spísaná. Podľa odborného posudku z 2.6.2016 bola jeho MPSVZČ určená vo výške 65% (kód dg.: F 33, podľa Kapitoly V - duševné choroby a poruchy správania, Oddiel III, Položka 3 - poruchy nálad (manické, depresívne, periodické), písm. b - ťažké stavy) - 55% plus zvýšenie o 10% za iné zdravotné postihnutia: M 17,I 10 (artróza, hypertenzná choroba). Invalidita vznikla v dôsledku choroby 2.6.2013. Prvostupňový správny orgán vydal s poukazom na tento odborný posudok 2.8.2016

rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X, ktorým žalobcovi od 2.6.2013 priznal invalidný dôchodok vo výške 123,10 eur, súčasne ročne zvyšovaný v zmysle výroku tohto rozhodnutia na 143,30 eur od 1.1.2016. O podanom odvolaní žalobcu proti tomuto rozhodnutiu rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím. Pred jeho vydaním bol zdravotný stav žalobcu opätovne skúmaný 5.10.2016. Z lekárskej správy a odborného lekárskeho posudku vyplýva, že posudková lekárka sa oboznámila aj s obsahom všetkých lekárskejších správ predložených žalobcom, včítane aktuálnych správ z roku 2016 (posledná zo 7.9.2016). Bolo zistené, že žalobca je liečený na: - recidivujúcu depresívnu poruchu (MKCH-10: F 33), - gonartrózu - atrózu kolenných zhybov obojstranne (MKCH-10: M 17), - chorobu vysokého tlaku krvi - hypertenziu (MKCH-10: I 10). Za rozhodujúce ochorenie z hľadiska posúdenia invalidity žalobcu bolo určené jeho duševné ochorenie - poruchy nálad (manické, depresívne, periodické) - ťažké formy a to vo výške 55% MPSVZČ, za ostatné zdravotné postihnutia bola MPSVZČ zvýšená o 10%, spolu teda na 65% MPSVZČ.

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaných rozhodnutí žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“ alebo „zákon o sociálnom poistení“), citujúc ustanovenia § 70 ods. 1, § 71 ods. 1, 2, 5, 6, 7, 8 uvedeného zákona, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

4. Správny súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobcu, ktorou namietal, že pri posudzovaní zdravotného stavu boli ako irelevantné vyhodnotené lekárske správy, resp. zdravotný stav v období pred podaním žiadosti o invalidný dôchodok. Správny súd konštatoval, že ako to nepochybne vyplýva z ust. § 70 ods. 1, § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pri posudzovaní MPSVZČ je rozhodujúci zdravotný stav v čase vzniku invalidity - v prejednávanej veci teda k 2.6.2013 (3 roky spätne od spísania žiadosti o invalidný dôchodok v zmysle § 112 ods. 1 zákona o sociálnom poistení), pretože už vtedy bolo prítomné závažné zdravotné postihnutie žalobcu. Z uvedeného, podobne ako aj z odborného lekárskeho posudku z 5.10.2016 je zrejmé, že zdravotný stav žalobcu bol posudzovaný nielen k dátumu spísania žiadosti o invalidný dôchodok, ale aj spätne 3 roky. Ak teda žalovaný (resp. posudkový lekár), žalobcom predložené lekárske správy (nálezy) staršie ako tri roky nevyhodnotil ako podstatné - rozhodujúce, postupoval v súlade so zákonom o sociálnom poistení.

5. Správny súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalobcu, ktorou namietal, že neboli pri vydaní napadnutých rozhodnutí zohľadnené jeho problémy s poškodením - osteoartritídou oboch kolien: K uvedenej námietke správny súd uviedol, že zo správ predložených žalobcom vo vzťahu k jeho zdravotným problémom, ktoré sa týkajú kolien je zrejmé, že žalobca trpí gonartrózou - artrózou kolenných zhybov (MKCH-10: M 17). Ako to je zrejmé z Prílohy 4. „Percentuálna miera poklesu zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov,, (ďalej len „Príloha 4.“) k zákonu o sociálnom zabezpečení, toto ochorenie nie je z hľadiska MPSVZČ relevantným, nakoľko nie je zaradené do ochorení, spôsobujúcich pokles MPSVZČ. V tejto súvislosti správny súd poukázom na ďalšie zistené ochorenie žalobcu - hypertenziu, ktoré ako také je zaradené v Prílohe 4. k zákonu o sociálnom zabezpečení (Kapitola IX. - choroby obehovej sústavy, Oddiel A. - Srdcové choroby, Položka 10.), uviedol, že táto položka obsahuje body a) - c), ktoré sú odstupňované podľa závažnosti - rozsahu orgánových zmien, spôsobených hypertenziou v rozsahu: bod a): 10%, bod b): 15% - 25%, bod c): 75% - 90% - v prípade tohto bodu ide o ťažké orgánové zmeny (zlyhanie ľavej komory srdca, mozgové krvácanie, hypertenzná encefalopatia, retinopatia II). Ďalej správny súd uviedol, že nakoľko aj z lekárskej správy - kontrolného interného vyšetrenia z 3.11.2016, ktorú žalobca pripojil k podanej žalobe nevyplýva, že by v dôsledku hypertenzie došlo k orgánovým zmenám (ktoré sú podstatným znakom pri určení MPSVZČ v zmysle Prílohy 4.), žalovaný správne v napadnutom rozhodnutí poukázal na skutočnosť, že tak ako toto ochorenie, ako aj ochorenie kolenných kĺbov bolo pri určení percenta MPSVZČ zohľadnené zvýšením MPSVZČ o 10%.

6. Za dôvodnú správny súd nepovažoval ani námietku žalobcu, ktorou namietal, že určenie MPSVZČ vo

výške 55% v rámci rozpätia 50% - 80% nie je správne. Správny súd k tejto námietke uviedol, že tak prvostupňové, ako aj napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe vykonaných odborných lekárskeho posudkov, v ktorých bolo duševné ochorenie žalobcu - poruchy nálad (manické, depresívne, periodické) - vyhodnotené ako ťažká forma, pri ktorej je MPSVZČ stanovená v rozpätí 50% - 80%. S poukazom na aktuálny, ako aj predchádzajúci zdravotný stav (k dátumu vzniku invalidity) bolo náležite odôvodnené, prečo bola MPSVZČ stanovená v rozsahu 55%. Konkrétne - ako to vyplýva z odborného lekárskeho posudku z 5.10.2016 - tým, že aj podľa predchádzajúcich záznamov tieto neurotické ťažkosti invaliditu nepodmieňujú. Súd iba poznamenáva, že práve stanovené rozpätia percent MPSVZČ toho - ktorého ochorenia slúžia k tomu, aby bolo možné zohľadniť konkrétne špecifiká, rozsah, resp. iné okolnosti ochorenia, majúce skutočný vplyv na stanovenie MPSVZČ. Tak v prvostupňovom, ako aj v napadnutom rozhodnutí bola celková MPSVZČ ustálená vo výške 65% v skladbe: 55% za duševné ochorenie žalobcu, pričom táto percentuálna MPSVZČ bola zvýšená o maximálne prípustnú hranicu, teda o 10% (§ 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení). Práve s poukazom na ostatné zistené ochorenia žalobcu (artrózu kolenných zhybov obojstranne, hypertenziu) bola výsledná MPSVZČ určená vo výške 65%.

7. Správny súd po vyhodnotení námietok, vznesených žalobcom proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného dospel k presvedčeniu, že tieto námietky nie sú dôvodné, a preto žalobu zamietol.

8. O trovách žalobcu správny súd rozhodol podľa ust. § 167 ods. 1 SSP s poukazom na výsledok konania pred súdom.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu proti rozsudku krajského súdu

9. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1, písm. g/ SSP) a boli porušené jeho procesné práva účastníka konania (§ 440 ods.1, písm. f/ SSP. Navrhoval, aby najvyšší súd zrušil rozhodnutie správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. V dôvodoch kasačnej sťažnosti v jej úvode žalobca vytýkal krajskému súdu, že v konaní súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného vo veci jeho žaloby nekonal, bol nečinným a až na základe jeho sťažnosti vytýčil v preskúmvanej veci pojednávanie, na ktorom rozhodol po viac ako troch rokoch od podania žaloby. Žalobca vyslovil názor, že vec prejednávajúci sudca v danej veci konal a rozhodol o nej zaujato. Žalobca ďalej namietal, že krajský súd v konaní porušil jeho procesné práva, keď postup v konaní neprispôbil jeho zdravotnému postihnutiu. Tvrdil, že celé konanie (neúmerne krátke v porovnaní s dlhou dobou nečinnosti krajského súdu) bolo úplne formalistické, sudca sa správal arogantne, nechcel počúvať jeho argumenty. Žalobca konanie sudcu považoval v rozpore s § 199 ods. 2 SSP. Namietal, že krajský súd sa náležite nevyporiadal s jeho námietkami, ktoré vzniesol proti záverom posudkových lekárov vo vzťahu k jeho duševného stavu a nechal úplne bez povšimnutia jeho návrh na vykonanie znaleckého dokazovania. Žalobca nesúhlasil s argumentáciou správneho súdu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, majúci za to, že nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom spočívalo v nedostatočne zistenom skutkovom stave.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcu

11. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním zo dňa 6.2.2020. Žalovaný sa

nestotožnil s argumentáciou a ani s názorom žalobcu prezentovanom v kasačnej sťažnosti. Vyslovil názor, že správny súd skutkovo a právne vec náležite posúdil a dospel k správne mu záveru o nedôvodnosti žaloby. Žalovaný uviedol, že žalobca v odvolacom konaní a ani v konaní súdneho prieskumu neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia organizačných zložiek žalovanej, zadovážených v tomto konaní, a ktoré by prijatý záver posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnili alebo vyvrátili. Trval na tom, že skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia žalobcu boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú zo skutkového hľadiska úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Žalovaný navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 SSP.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) v rozsahu námietok sťažovateľa uvedených v kasačnej sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť žalobcu prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

13. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4Sa/63/2016-39 zo dňa 20. novembra 2019, ktorým rozhodnutím krajský súd podľa ustanovenia § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného - Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne č.: XXX XXX XXXX X zo dňa 18.10.2016, žiadajúc jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie.

14. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správneho súdu, z ktorých dôvodov ich kasačný súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

15. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného - Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, č.: XXX XXX XXXX X zo dňa 18.10.2016, ktorým rozhodnutím žalovaný podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil odvolaním napadnuté prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovni ústredie č. XXX XXX XXXX X z 2.8.2016. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa ústredie žalobcovi na základe jeho žiadosti podľa § 70 ods. 1, v spojení s § 82 a 293e zákona č. 461/2003 Z. z. priznala invalidný dôchodok od 2.6.2013 v sume 135,10 eur, pri určení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 65%.

16. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred

činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

17. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

18. Kasačný súd mal v danej veci preukázané, že krajský súd v procese súdneho prieskumu napadnutých rozhodnutí žalovaného správneho orgánu, vydaných v oboch stupňoch, nepostupoval náležite v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí žalovaného správneho orgánu vykonal bez kompletného spisového materiálu žalovaného správneho orgánu, keďže súdny prieskum vykonal bez zadováženia si posudkového spisu žalobcu, ako aj bez náležitého poučenia žalobcu o jeho procesných právach s prihliadnutím na jeho zdravotné postihnutie, ktorým postupom mu odňal právo na spravodlivý proces, majúcim za následok nezákonnosť rozhodnutia správneho súdu.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

19. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

20. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

21. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 v súzťažnosti s čl. 2 ods. 2 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej

samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

22. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

23. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

24. Najvyšší súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zameral svoju pozornosť k námietkam sťažovateľa - žalobcu, ktorou namietal, že krajský súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil ako účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, (§ 440 ods. 1, písm. f/ SSP), považujúc ju za zásadnú vo vzťahu k zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho súdu.

25. Podľa § 2 ods. 1, 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

26. Konanie pred správnym súdom sa okrem princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok a ktoré sa na konanie pred správnym súdom použijú primerane, riadi aj princípmi uvedenými v odsekoch 2 až 12. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Pri rozhodovaní správny súd dbá na ochranu zákonnosti a verejného záujmu. Správny súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi so zohľadnením ich právnej sily a v súlade so základnými princípmi tohto zákona. Konanie pred správnym súdom možno začať len na základe návrhu. (§ 5 ods. 1 až 5 SSP)

27. V konaní podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach. Ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe (§ 199 ods. 2, 3 SSP).

28. Podľa § 202 ods. 2 SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne. Ak je žalobcom právnická osoba, správna žaloba musí obsahovať všetky náležitosti uvedené v odseku 1 a § 182 ods. 1.

29. Podľa § 203 ods. 1, 2 SSP rozsah správnej žaloby fyzickej osoby a jej dôvody možno zmeniť alebo

doplniť až do rozhodnutia správneho súdu.

Pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

30. Podľa § 204 SSP ak to nie je v rozpore s účelom správneho súdnictva, môže správny súd i bez návrhu doplniť dokazovanie vykonané orgánom verejnej správy.

31. V zmysle citovanej právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku zákonodarca zveruje do právomoci súdu postup súdu v konaniach súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach neformálnejšie ako ustanovuje v prevej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku upravujúcej konanie o správnej žalobe (§§ 177 a nasl.). Nielenže žalobca v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach nemusí byť zastúpený podľa § 49 odseku 1 SSP, ale samotný postup správneho súdu v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu zákonodarca upravuje neformálne vzhľadom na naplnenie účelu ochrany fyzickej osoby (žalobcu), jeho subjektívnych práv a oprávnených záujmov v sociálnych veciach.

32. Správny súd poskytuje účastníkom konania poučenie o ich procesných právach a povinnostiach. Túto povinnosť nemá, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má účastník konania, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu o správnej žalobe v sociálnych veciach vychádzajúc z formy a podania žalobcu na začatie súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného by mal poučiť žalobcu o jeho práve zvoliť si právneho zástupcu na zastupovanie v konaní súdneho prieskumu spôsobom zrozumiteľným a ak si ho nemôže dovoliť, o jeho práve požiadať centrum právnej pomoci o jeho ustanovenie. Ak v zmysle § 107 ods.1, písm. a/ SSP predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, vyzvať žalobcu, či poučeniu, ktoré mu bolo v písomnej forme zaslané súdom, porozumel. Správny súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného začatého na základe sociálnej žaloby počas celého konania postupuje neformálne, s prihliadnutím na zdravotné postihnutie žalobcu.

33. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, najvyšší súd zistil, že správny súd v danej veci v preskúmvacom konaní nepostupoval náležite v súlade s vyššie citovanou právnou úpravou Správneho súdneho poriadku. Správny súd pred začatím konania v procese súdneho prieskumu žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného, síce žalobcu poučil o procesných právach a povinnostiach účastníka konania, všeobecným poučením, ktoré poučenie podľa potvrdenia o doručení, bolo aj žalobcovi doručené, pričom z uvedeného všeobecného poučenia vyplýva, že správny súd žalobcovi neposkytol poučenie o jeho procesných právach zrozumiteľne tak, aby žalobca bol aj spôsobilý nim porozumieť. Následne správny súd nariadil pojednávanie, pričom zo zápisnice o pojednávaní súdu nevyplýva, či správny súd dotazoval žalobcu, či poučeniu súdu, ktoré mu bolo zaslané písomne aj porozumel, pričom už zo zdravotného postihnutia, pre ktoré žalobca žiadal priznať invalidný dôchodok, je zrejmé, že ide o fyzickú osobu, ktorá má obmedzené psychické vnímanie v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a v konaní by bolo potrebné, aby mal zástupcu na obhajovanie jeho subjektívnych práv. Kasačný súd zo skutkových okolností vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu súčasne mal preukázané, že krajský súd si nežadovávajú dostatok skutkových podkladov pre vykonanie súdneho prieskumu žalobou napadnutého rozhodnutia, keďže súčasťou predloženého administratívneho spisu žalovaného bol len dávkový spis žalobcu a žalovaný správneho súdu nepredložil posudkový spis žalobcu, ktorú skutočnosť správny súd ponechal bez povšimnutia.

34. Vzhľadom k uvedenému vyššie kasačný súd po vykonaní prieskumu rozsudku krajského súdu napadnutého kasačnou sťažnosťou dospel k záveru, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď v procese súdneho prieskumu dostatočne nezameral svoju pozornosť k ochrane procesných práv žalobcu, z ktorých dôvodov svojim postupom odňal žalobcovi právo na spravodlivý proces, čo je v rozpore s právami zakotvenými v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl.

6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

35. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd v danej veci vyhodnotil námietky žalobcu, ktorými v kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1, písm. g/ SSP), vychádzajúc z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a boli porušené jeho procesné práva účastníka konania (§ 440 ods.1, písm. f/ SSP), za dôvodné, ktoré spochybnili vecnú správnosť rozhodnutia správneho súdu a jeho súladnosť so zákonom. Kasačný súd preto kasačnej sťažnosti žalobcu vyhovel a napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

36. Povinnosťou správneho súdu v ďalšom konaní bude postupovať v intenciách názoru najvyššieho súdu vysloveného vyššie, opätovne preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného, napadnutého žalobou, k čomu si vyžiada kompletný administratívny spis žalovaného vrátane posudkového spisu žalobcu a vo veci opätovne rozhodnúť, ako aj svoje rozhodnutie jasne a zrozumiteľne odôvodniť. Súčasne správny súd opäť rozhodne o nároku na náhradu trov konania vrátane o nároku na náhradu trov kasačného konania.

37. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.